

2017

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

NACIONALINIS
EGZAMINŲ
CENTRAS

Vardas, Pavardė

Klasė _____

Mokinio kodas

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

SKAITYMAS

6 KLASĖ

Perskaityk tekstą ir atlik užduotis.

Natas iš gatvių

Ryšų pėdsaką riedlenčių istorijoje yra palikęs Amerikos lietuvis – iš Los Andželo kilęs Natas Kaupas.

Vieną saulėtą 1983-ųjų vasaros dieną Santa Monikos banglentininkų ir riedlentinių aplinkoje itin gerai žinomos Skipo Engblomo parduotuvės tarpduryje išdygo šviesbrūvis keturiolikmetis vaikinukas: „Sveiki. Mano vardas Natas. Noriu būti jūsų komandos narys.“ Engblomas, kažkada padėjęs susiburti garsiesiems „Z-Boys“, tuo metu neturėjo savo komandos, tačiau paauglio sugebėjimai jam padarė tokį įspūdį, jog nedvejodamas sutiko tapti jaunojo talento rėmėju.

Natas Kaupas – išeivių iš Lietuvos sūnus – užaugo šalia Veniso paplūdimio esančiame rajone. Iš čia kilę berniūkščiai plaukioti banglentėmis ir važinėti riedlentėmis išmokdavo, ko gero, anksčiau negu vaikščioti, ir Natas nebuvo išimtis. Devintojo dešimtmečio pradžioje šis rajonas nebuvo iš ramiųjų, tačiau tuo metu, kai daugelis jo bendraamžių vartojo narkotikus ir atiminėjo rankines iš senučių gatvėse, Natas tobulino riedlentinininko įgūdžius.

Jis nemėgo riedlenčių parkų ir rampų¹. Nato Kaupo stichija visada buvo gatvės. Kone kiekvieną dieną jį buvo galima išvysti garsiojoje Veniso paplūdimio promenadoje². Suoliukai, šaligatvių kraštai, netgi namų sienos – miesto aplinka puikiai tiko triukams. Vienas įspūdingiausiųjų – Kaupas pašokdavo su riedlente ir keletą metrų pavažiudavo vertikalia kokio nors pastato siena. Atrodė, jog šiam vaikinui pavaldūs gravitacijos dėsniai! Kaupu susidomėjo žiniasklaida ir kiti pagarsėję to meto riedlentinininkai. Engblomo vadovaujama kompanija netgi pagamino „Nato Kaupo“ riedlentę, ant kurios puikavosi nupiešta pantera. Įspūdingi Nato „pasivažinėjimai“ užfiksuoti ne viename to meto riedlentinių filme. Devintojo dešimtmečio pabaigoje Kaupas jau buvo žvaigždė – jo važinėjimo stilius, sugalvoti triukai iki šiol daro įtaką riedlentinininkams ir juos įkvepia.

Paaugliai ėjo iš proto dėl Nato Kaupo. Jo vardas mirgėjo ant drabužių ir riedlenčių. Patį Kaupą toks populiarumas trikdė. „Jei kažkas nori su manimi pasikalbėti – prašom, tačiau tikrai nežadu pasirašinėti autografų – aš tiesiog noriu važinėti!“ – yra sakęs Natas Kaupas.

Per vieną renginį jis išibėgėjęs užšoko su riedlente ant laiptų turėklo ir nučiuožė žemyn. Tiesa, apačioje pargriuvo, tačiau iki šiol neregėtas triukas padarė didžiulį įspūdį – jį pamėgo ir ištobulino daugybė gatvėmis važinėjančių riedlentinių. O štai firminio „Natas spin“ („Nato suktuko“) ilgai niekas negalėjo pakartoti – jį Kaupas pirmą kartą pademonstravo filme „Streets on Fire“ („Liepsnojančios gatvės“). Važiudamas riedlente užšoko ant gaisrininkų hidranto³ ir, apsisukęs du kartus, nuvažiavo toliau.

Sportinius batus riedlentinininkams gaminanti kompanija „Etnies“ sukūrė vardinį modelį „Natas“. Kuriant jo dizainą prisidėjo ir pats Kaupas. Dabar garsenybių vardinės drabužių, avalynės, aksesuarų ar kosmetikos priemonių linijos nieko nestebina, tačiau tuo metu tai buvo neįprastas, negirdėtas atvejis: batai, kuriuos išbandė ir „palaimino“ pripažintas profesionalas.

¹ rampa – nuožulnuma, jungianti skirtingo aukščio kelius, aikštes.

² promenada – pasivaikščiavimo vieta.

³ hidrantas – įtaisas vandeniui iš vandentiekio siurbti, kai reikia gesinti gaisrą, laistyti gatves ar augalus.

Natą Kaupą sustabdė trauma – sudėtingas kulkšnies lūžis. Tiesa, profesionalaus riedlentininko karjeros pabaiga tapo kitokios veiklos pradžia: visada turėjęs menininko gyslelę Kaupas ėmė dirbuotis kaip dailininkas, grafikos dizaineris. Jis sukūrė riedlentininkams skirtą žurnalo stilių, dirbo keliuose kituose žurnaluose, kartu su bendraminčiais įkūrė avalynės kompaniją (ji, tiesa, gyvavo neilgai). Kūrė reklamas. Jis sugebėjo viską – piešti, maketuoti, fotografuoti, kurti šriftus... Originalus, neįprastas Nato Kaupo stilius patraukė didelių aprangos ir aksesuarų kompanijų „Element“ (ši firma išleido Nato Kaupo vardinę avalynės ir riedlenčių kolekciją) bei „Quicksilver“ dėmesį. 2001 metais jis tapo „Quicksilver“ meno direktoriumi ir labai svariai prisidėjo kuriant naują kompanijos prekės ženklą, o vėliau buvo paskirtas rinkodaros padalinio viceprezidentu. Kaupo koja visiškai sugijo, jis iki šiol aktyviai važinėjasi riedlentėmis, plaukioja banglentėmis, tačiau dabar – tik savo malonumui. Pernai Natas Kaupas buvo iškilmingai priimtas į Riedlenčių sporto šlovės muziejų, įsikūrusį Los Andželo priemiestyje Simi Valyje.

Pagal žurnalą „Legendos“, 2015 m., Nr. 4(23).

KLAUSIMAI IR UŽDUOTYS

1 Įvardyk šio teksto temą.

2 Kuo ypatinga Amerikos vietovė, kurioje augo Natas?

- (A) Joje buvo saugu vaikštinėti ir važinėti riedlentėmis.
- (B) Joje berniukai plaukioja banglentėmis arba važinėjasi riedlentėmis.
- (C) Joje su panieka žvelgiama į banglentininkus ir riedlentininkus.
- (D) Joje yra Nato įkurta banglentininkų ir riedlentininkų parduotuvė.

3 Kas lėmė, kad S. Engblomas tapo Nato rėmėju?

4 Ką apie Natą sako žodžiai: „... tikrai nežadu pasirašinėti autografų – aš tiesiog noriu važinėti“?

5 Kodėl Nato vardo batų modelis **tuo metu** buvo neįprastas?

- (A) Tada sportininkų vardais drabužių ir avalynės niekas nevadindavo.
- (B) Kompanija „Etnies“ Nato batų modelį neįprastai reklamavo.
- (C) Paaugliai patys galėjo užsirašyti Nato vardą ant batų.
- (D) Nato vardo batai buvo pagaminti iš neįprastų medžiagų.

6 Kodėl žodis „palaimino“ parašytas kabutėse?

- (A) Nes tai yra citata.
- (B) Nes tai yra pavadinimas.
- (C) Nes tai yra tiesioginė kalba.
- (D) Nes jis pavartotas netiesiogine reikšme.

7 Išvardyk tris dalykus, rodančius neeilinius Nato kaip riedlentininko gebėjimus.

1. _____
2. _____
3. _____

8 Kas rodo, kad Natui riedlentės yra viso gyvenimo pomėgis?

9 Remdamasis pateiktomis citatomis, lentelėje įrašyk Natui būdingas savybes.

Eil. nr.	Nato savybė	Citatos iš teksto
1.		<i>Kone kiekvieną dieną jį buvo galima išvysti...</i>
2.		<i>Patį Kaupą toks populiarumas trikdė.</i>
3.		<i>... profesionalaus riedlentininko karjeros pabaiga tapo kitokios veiklos pradžia...</i>
4.		<i>... neįprastas Nato Kaupo stilius...</i>

10 Koks yra didžiausias Nato talento įvertinimas?

- (A) Jis buvo paskirtas rinkodaros padalinio viceprezidentu.
- (B) Firma išleido Nato Kaupo vardinę avalynės ir riedlenčių kolekciją.
- (C) Jis dažnai buvo kviečiamas filmuotis.
- (D) Natas buvo priimtas į Riedlenčių sporto šlovės muziejų.

11 ... parduotuvės tarpduryje išdygo šviesbruvis keturiolikmetis vaikinukas: „Sveiki. Mano vardas Natas. Noriu būti jūsų komandos narys.“ Kas pabrėžiama žodžiu išdygo?

- (A) Kad Natas pasirodė labai netikėtai.
- (B) Kad Nato poelgis jam nebūdingas.
- (C) Kad Natas buvo labai mažo ūgio.
- (D) Kad Natas į parduotuvę įvažiavo riedlente.

12 Kaip supranti posakį „turėjo menininko gyslelę“?

13 Kodėl lietuviškame žurnale „Legendos“ buvo aprašyta būtent Nato Kaupo, o ne kito garsaus riedlentininko istorija?

Perskaityk tekstą ir atlik užduotis.

Tėčiui rūpi likti vienam. Darbai rikiuojasi, o laiko nedaugėja. Krūvos knygų, žemėlapiai... Prieš ilgą kelią būtina daug ką patikslinti, paskaičiuoti, sužinoti...

- Tėti... Vilkų karo nebus! Vilkai valstybėje liko tiktai geri ir juokingi!

„Laiminga valstybė, kurioje vilkai tiktai juokingi. Kad būtų tokia šalis...“ Ir tėtis atverčia pirmąjį knygos puslapį.

- Tėti, o ar indėnai buvo nors kartą susitikę su senovės lietuviais?

- Vaidai... sūnau... Duok padirbėti!..

- Tėti, man tik pasakyk, ir aš daugiau netrukdysiu.

Vaidas daugiau netrukdytų. Kol sugalvos: „... jeigu išmokytum labai daug varnų, ar jos galėtų pernešti žmogų per upę?...“ ar ką nors panašaus. Ir vėl atbėgs – tiktai paklausti...

Vigvamas po Vaido obelimi dar tuščias. Jame niekas negyvena. Vaidas liūdi Saulės Erelio. Ir tėčiui gaila žuvusio indėno, kai mato liūdesį Vaido akyse. Bet tėtis negali pakeisti to, kas turėjo įvykti...

Sode kiekvienas turi savo obelį. Po Vaido obelimi – vigvamas iš senos paklodės. Po tėčio obelimi – lentinis stalas. Po Liudo obelimi – iš kuoliukų surešta kėdutė. Ant kėdutės dažnai nuobodžiauja knyga. Atversta ir palikta viena gulėti. Kol Liudas su žiūronais kažkur vaikosi paukščius... O mamos ir Dalios – visos obelys. Skirtumas tiktai tas, kad mama ateina į sodą paskaityti tiktai retkarčiais, o Dalia nuolatos keliauja iš vienos šalies į kitą šalį, nuo obels prie obels...

Tos tolimos šalys... Viliojančios, keliančios žmogų keliauti... Viena, ta vienintelė žemė... šaukianti žmogų sugrįžti...

Be jų, be daugelio – žmogus turbūt gyventi gali. Be jos, be vienintelės – ne...

Žemėlapyje tamsiai ruduoja baltomis viršūnėmis Tian Šanis, kur kyla kalnai iki pasaulio stogo... O iki Ramiojo vandenyno nuo jų dar toli.

- Tėti, atradau paliktą lizdą. Kokio paukščio jis galėtų būti?

Liudas!.. Ir tas pagaliau... Kiekvienas su savo reikalais. Padirbėk, kad nori... „Čia tau bus taip ramu...“ Tuoju išgirsi: „Pietųų...“, ir dienos nebėra.

O kas pagaliau svarbiau?

Ar Tian Šanio kalnai, ar Liudo rankose lizdas, kurį susivijo nežinomas paukštis? O galgi svarbiausia atskleisti paslaptį „kas yra ten, kur baigiasi Nemunas?“ O dar... yra „ąžuolas, kiemas ir sodas – valstybė“, kur gyvena juokingi vilkai, indėnai ir paukščiai... o liepose supasi ramybė. Tenai vietos pakanka visiems. Visiems, kurie sugeba ateiti ton šalin...

Ir vis dėlto: jeigu nuo Tian Šanio iki Amūro upės pieštuko tiesumu... Galima suskaičiuoti dienas ir mylias...

Juodas strazdas, paukštis švitriomis akimis ir auksiniu snapu, atskrido iš girios į vyšnią, sučiauškęjo, raško vyšnias. Ne bet kokias, kiekvieną uogą apžiūri, pasirenka... Galvok, kad nori, apie ekspediciją ir darbus, jeigu strazdas prieš akis vyšnias raško! Sugrižęs miškan, tankmėje švilpiniuoja. Taip... Pakilimai į viršūnes bus nelengvi... Ar bus pavojų?.. Turbūt. Kai ankstyvas ruduo kalnuose kloja sniegą.

- Tėti...

Dalia atnešė skepetaitę¹. Ant skepetaitės nupiešti gėliasparniai drugiai... Ją tėtis dovanojo mamai. Ilgai ji buvo mamos puošmena, kol atiteko Daliai ir meškiukui...

- Ir vėl tu, smilgakoji vabaliūkšti, čia?..

Dalia laiko išplėtusi skepetaitę, kad tėtis matytų, kokie gražūs drugiai.

- Kodėl, Dalyte, tu man...

- Tėti... Jeigu tau bus šalta, užsidenk ta drugiuota skara!

Plonytė, perregima skepetaitė, vieno drugio sparnas jau pradilęs...

- Matai? Šitą skylutę saulė prašvietė. Švietė, švietė ir prašvietė. Ta skylutė reikalinga. Pro ją šviesa įeina.

Dalia laiminga: ir ji padėjo tėčiui pasirengti keliauti. O tėčiui ši skepetaitė – nepaprasta. Jos drugiai gins ir nuo tų žvarbių vėjų, kurie tyko visuose keliuose širdin įsismelkti.

Iš R. Budrio knygos „Tėtis ir jo vaikai“.

KLAUSIMAI IR UŽDUOTYS

1 Kokius veikėjų užsiėmimus atskleidžia daiktai, esantys po jų obelimis? Užpildyk lentelę.

Obelis	Daiktas	Užsiėmimas
Tėčio obelis		
Vaido obelis		

2 Kaip sodą įsivaizduoja mažoji Dalia?

3 Kuri meninė priemonė pavartota sakinyje „Ant kėdutės dažnai nuobodžiauja knyga“?

- (A) Epitetas.
- (B) Palyginimas.
- (C) Retorinis klausimas.
- (D) Įasmeninimas.

4 Ką autorius vadina vienintele žeme?

¹ skepetaitė – skara galvai, kaklui apsirišti.

5 Kur egzistuoja valstybė, apie kurią kalba Vaidas?

- (A) Tian Šanio kalnuose.
- (B) Tėčio pasakojimuose.
- (C) Vaido vaizduotėje.
- (D) Mamos knygose.

•
□

6 Kur rengiasi vykti vaikų tėtis? Išrašyk tris tai rodančias detales.

Tėtis rengiasi vykti į _____, nes

1. _____,
2. _____,
3. _____.

••••
□

7 Įvardyk du dalykus, kurie rodo, kad vaikai tėčiu pasitiki, tėtis jiems labai svarbus.

1. _____,
2. _____.

••
□

8 Apie kokią šalį kalba autorius, sakydamas: „Tenai vietos pakanka visiems. Visiems, kurie sugeba ateiti ton šalin“?

•
□

9 Parašyk, kuo domisi Liudas ir iš teksto nurašyk tai patvirtinantį sakinį.

Kad Liudas domisi _____, rodo šis sakiny:

_____.

••
□

10 Ką apie tėčio požiūrį sako žodžiai: *O kas pagaliau svarbiau? Ar Tian Šanio kalnai, ar Liudo rankose lizdas, kurį susivijo nežinomas paukštis? O galgi svarbiausia atskleisti paslaptį „kas yra ten, kur baigiasi Nemunas?“*

- (A) Kad atsakyti į vaikų klausimus taip pat svarbu, kaip ir dirbti savo darbą.
- (B) Kad Tian Šanio kalnuose laukia svarbesni darbai negu atsakinėti į klausimus.
- (C) Kad jis nuveiktų daug darbų, jeigu vaikai jo netrukdytų klausinėdami.
- (D) Kad jis nežino, kaip atsakyti į keistus ir juokingus vaikų klausimus.

•
□

11 Kokius jausmus tėčio širdyje, tavo nuomone, sukėlė Dalios dovana? Argumentuok, kodėl taip manai.

••
□

